

THE ROMANIAN IDENTITY DIMENSION AND MULTICULTURALISM IN BUCOVINA

GRÖßE RUMÄNISCHEN IDENTITÄT UND MULTIKULTURALITÄT IN BUCOVINA

DIMENSIUNEA IDENTITĂȚII ROMÂNEȘTI ȘI MULTICULTURALISMUL ÎN BUCOVINA

Adriana Nicoleta COCÎRȚĂ

Communication Manager Cyrano Propaganda
Calea București, nr. 125, bl. P14, sc.C, ap. 1, Topoloveni, Argeș
cocirta_adriana@yahoo.com

Abstract

Romanian identity was endangered, in various occasions, in Bucovina, by the minority ethnic groups which, as a historical result, had become, for a short period of time, majority groups. The region's multicultural dimension had interfered with the Romanian ethnic identity, and the fact of living in the same community had both positive and negative consequences over the local population, leaving a visible mark on the Bucovina's civilization and culture, its mentality and daily life.

Resume

L'identité roumaine était en danger, en diverses occasions, en Bucovine, par les groupes ethniques minoritaires qui, comme un résultat historique, étaient devenus, pour une courte période de temps, les groupes majoritaires. La dimension multiculturelle de la région avait porté atteinte à l'identité ethnique roumaine, et le fait de vivre dans la même communauté avait des conséquences positives et négatives sur la population locale, laissant une marque visible sur la civilisation et la culture de la Bucovine, en influençant la mentalité et la vie quotidienne.

Rezumat

Identitatea românească a fost pusă în pericol, în numeroase ocazii, în regiunea Bucovinei, de grupurile etnice minoritare care, în urma concursului istoriei, au devenit, pentru o scurtă perioadă de timp, majoritare. Dimensiunea multiculturală a regiunii a interferat cu identitatea etnică românească, iar consecințele acestui trai în comun au fost deopotrivă pozitive și negative asupra populației din zonă, lăsând o amprentă vizibilă până astăzi asupra culturii și civilizației bucovinene, asupra mentalității și chiar asupra vieții cotidiene.

Key words: *civilization, culture, ethnic, identity, multiculturalism*

Mots - clés: *civilization, culture, ethnique, identité, multiculturalisme*

Cuvinte cheie: *civilizație, cultură, etnie, identitate, multiculturalism*

În accepțiuni generale, multiculturalismul poate să însemne o condiție demografică, un principiu fundamental al unui stat, reglementări instituționale sau obiectivele unor mișcări politice.

Multiculturalismul ca ca ideologie a fost teoria pe care antropologii au preluat-o și au integrat-o în studiile lor, cu ar fi Terence Turner. Lucrările care au tratat problematica multiculturalismului din mai multe unghiuri au fost, printre altele: *Structuring Diversity* editată de Louise Lamphere care explorează interacțiunea dintre grupurile etnice minoritare, cum ar fi mexicanii, și instituțiile publice. Roger Sarjek în *The Future of Us All* crează o imagine de natură etnografică organizațiilor politice și civice aflate într-unul dintre cele mai mozaice cartiere din New York – Elmhurst – Corona aflat în Queens. Pe de altă parte, Laurence Blum oferă o altă perspectivă asupra conceptului de multiculturalism, care se poziționează împotriva cercetătorilor care pun semnul egalității între multiculturalism și antirasism. Acesta începe chiar cu definiția pe care o dă și prin care susține că „Multiculturalismul implică înțelegerea, aprecierea și valorizarea propriei culturi și un respect informat și curios cu privire la cultura etnică a celorlalți.” (BLUM, 1992, 4) Prin urmare, acest proces implică valorizarea altor culturi nu în sensul aprobării tuturor aspectelor culturii respective, ci în sensul încercării de a descifra felul în care o anumită cultură poate oferi valoare membrilor săi. Blum prezintă o interrelaționare între multiculturalism și antirasism în sensul în care, în primă fază, deși se află în relație cu grupurile și identitățile lor, construcția lor este diferită.

Recunoașterea fiecărei etnii într-un stat multicultural nu este un simplu simbolism, ci oferă demnitate și legitimitate în interiorul statului și ajută comunitățile de imigranți să devină parte integrantă a vieții civice și politice a orașului sau a statului. Potrivit teoriilor multiculturalității, afirmă Irene Bloemraad, facilitarea supraviețuirii și vitalității comunităților culturale este o chestiune specifică tuturor comunităților culturale care ține de corectitudine, justiție și egalitate. „Îngrijorările care apar cu privire la multitudinea comunităților distincte, divizarea politicilor sociale, apariția unei *cetățenii de mâna a doua* formată din imigranți care să îi împiedice să se integreze. Unele voci susțin că delimitarea etnică care împiedică integrarea completă a imigranților și alte voci susțin faptul că uniformizarea etnică reprezintă o discriminare la adresa culturilor care dispar.” (BLOEMRAAD, 2007, 321 - 322) Teoria multiculturalității care include recunoașterea formală a diversității culturale și suportul activ al grupurilor culturale ar trebui să diminueze conflictele politice prin influențarea percepției majorității cu privire la faptul că minoritățile au drepturi legitime de a se manifesta în societate și prin prin îmbunătățirea abilităților minorităților de a se organiza cu demnitate mai degrabă decât o formă de protecție. Politicile multiculturale trebuie să integreze percepția imigranților ca viitori membri ai societății mai degrabă ca muncitori sezonieri sau ca musafiri.

În ceea ce privește România, de-a lungul istoriei țara a trecut printr-o serie de schimbări cu privire la structura culturală, confesională și etnică despre care Gabriel Andreescu afirmă: „Schimbarea hărții etnicoculturale s-a produs datorită diferențelor de ritmuri demografice prin deplasarea frontierelor sau prin migrație. Acestea au schimbat raporturile procentuale dintre majoritate și minoritate, care au influențat, la rândul lor, relațiile sociale, interacțiunile culturale și relațiile de putere.” (ANDREESCU, 2005, 11) Astfel, până la finele secolului XIX România a constituit un punct de atracție pentru diferite grupuri etnice, în special germani și evrei, situația schimbându-se în secolul XX din cauza mai multor motive: modificarea frontierelor la sfârșitul primului și celui de al II-lea Război Mondial, emigrarea maghiarilor, evreilor și germanilor, procesul de imigrare din Transilvania către Bucovina, dinspre Transnistria și Galiția către Transilvania, Maramureș și Bucovina etc. După cel de al Doilea Război Mondial, însă, autorul identifică mai multe tipuri de migrație și emigrație: cei 75.000 de germani deportați în URSS în 1945, evreii care au plecat în Israel sau SUA, refugiații politic și cei 12.000 de germani care au emigrat în anii 1950 prin intermediul Crucii Roșii. Andreescu explică dinamica accentuată a imigrației după 1990 prin aceea că apare fenomenul imigrației, România devine o țară de tranziție pentru migrația din Asia de sud – vest, emigrația legală începe să se afle pe un trend ascendent, dar și migrația temporară pe baza contractelor de muncă, individuale sau colective.

Cât despre Bucovina, aceasta nu s-a numit astfel decât în anul 1775. Până atunci aceasta a fost parte componentă a principatului Moldovei format din Cernăuți și județul Suceava. „Numai de la acest an fatidic încoace, aceste două ținuturi moldovenești, fiind ocupate de austrieci, au fost

unite într-o provincie aparte sub numele de Bucovina și încorporate monarhiei habsburgice.” arată istoricul Ion Nistor în *Istoria Bucovinei* (NISTOR, 1991, 1). Autorul menționează faptul că istoria provinciei se termină în anul 1918 când a fost anexată țării, întinzându-se pe 143 de ani, doar. Generalul Splény citat de Nistor a făcut o statistică sumară a populației din teritoriul ocupat de austrieci, ilustrată în tabelul de mai jos:

Tabelul 1. Situația etnică a Bucovinei în anul 1774 (NISTOR, 1991, 16)

Din acest tabel se poate observa faptul că românii existau în teritoriu într-o majoritate clară.

Nr. crt.	Etnie	Număr familii	Procent
1.	Total	14.350	(100%)
2.	Români	11.099	77,3%
3.	Huțani	1.112	7,7%
4.	Ruteni	1261	8,8%
5.	Armeni	58	0,4%
6.	Evrei	526	3,7%
7.	Rromi	294	2,0%

Principala comunitate minoritară era alcătuită din ruteni, care erau fugari de pe moșiile boierilor polonezi din Galiția, alături de cea a huțanilor sau huțulilor, o populație slavă a căror origini este neclară. În anul 1779 generalul Enzenberg, cel care l-a înlocuit pe Splény a realizat un recensământ din care a rezultat că populația Bucovinei a crescut cu 9034 de familii, dintre care 4587 erau române și 431 erau secui. Principala cauză, așa cum arată și Nistor o reprezintă migrarea în număr mare a ipersoanelor din Moldova, Transilvania, Maramureș și Galiția. Ana Maria Prisacaru a detaliat etniile și locul unde s-au așezat în *Configurația antroponimiei românești din Bucovina habsburgică (actualele teritorii românești)* (PRISACARU, 2012, 215) Prin urmare, svabii s-au așezat în: Arbore, Frătăuți, Iliiești, Ițcani, Miliseuți, Mologhina și Rosa, ungurii în: Iacobești, Turnești, Toloava, Cibeni și Bâlcotiți, lipovenii în: Fântâna Albă, Climăuți și Mitocul Dragomirnei. Germanii, datorită izvoarelor cu ape curative, s-au așezat în: Iacobeni, Vatra dornei, Cârlibaba, Pojorâta, Huta Veche și Huta Nouă, iar negustorii și meșteșugarii de etnie armeană, cehă sau germană s-au stabilit în Cernăuți, Siret și Suceava. Astfel că s-au produs 2 fenomene: fie localitățile primesc nume străine, fie numele nou se alătură celui existent prin preluarea unor grupări consonantice din germană pentru redarea sunetelor românești (Botuschana pentru satul Botoșana), fie, în cazul în care comunitatea de altă etnie este restrânsă, numele rămâne la fel. În unele cazuri acestea au devenit foarte diferite față de cele dinaintea secolului XVIII (Zuchomalia pentru satul Suha Mare).

Ion Nistor detaliază situația fiecărei comunități în parte începând cu rutenii care au fugit de pe pământurile boierilor cărora le aparțineau în căutarea libertății și a unei vieți mai bune. Comunitatea sectarilor ruși, numiți și lipoveni, a fost creată în anul 1777 pe domeniul Mănăstirii Dragomirna, formând satul Lipoveni, apoi Climăuți pe moșia Mănăstirii Sf. Onufrei, Fântâna Albă pe moșia Mănăstirii Putna și Lucavăț în județul Storojineț. Comunitățile de etnie slovacă au fost create pe moșiile fondului bisericesc de la Solonețul Nou, Pleșul și Poiana Micului. Începând cu anul 1782 comunitatea minoritară a huțulilor, prima după cea majoritară a românilor a fost depășită de cea germană, formată prin susținerea administrației austriace cu scopul de a reprezenta un punct de sprijin în politica de germanizare a teritoriului, de a exploata zăcămintele de fier, argint, mangan, de a relansa industria de sticlă. Comunitățile armenilor și rromilor au fost singurele care s-au dezvoltat prin spor natural, nu prin imigrare. În ceea ce privește relațiile dintre minoritari și majoritari, autorul afirmă că: „Raporturile dintre moldovenii băștinași și coloniștii străini – (...) - erau cele normale, impuse de spiritul de ospitalitate tolerantă al românului. Deosebirea de religie împiedica însă căsătoriile între românii ortodocși și germani, catolici sau protestanți.” (NISTOR, 1991, 22)

Și istoricul Nicolae Ciachir, descendent al unei familii boierești din Basarabia, a tratat dinamica etniilor din Bucovina în *Din Istoria Bucovinei*. În acest sens, acesta afirmă că: „... din Transilvania au venit în Bucovina, în 1778, 4587 de români și 431 de secui. Veneau din comitatele Bistrița – Năsăud, Maramureș și Trei Scaune și s-au așezat în 52 de sate din sudul Bucovinei, întemeind fie sate noi (...), fie așezându-se alături de băștinași.” (CIACHIR, 1993, 40) În zonă, doar Cernăuți, Siret, Suceava și Ocolul Câmpulungului erau locuite de țărani liberi. Restul se afla în proprietatea mănăstirilor, a Episcopatului Rădăuțiului și a boierilor.

În ceea ce privește manifestarea religioasă, credincioșii ortodocși au putut să își exercite credința în mod public și liber, iar cei protestanți sau mozaici aveau dreptul de a-și respecta credința în mod liber, însă nu public. În perioada respectivă greco – catolicii au încercat convertirea enoriașilor ortodocși, fapt care a generat numeroase conflicte între reprezentanții celor 2 confesiuni. Pentru a reduce legăturile provinciei cu Moldova în anul 1781 se înființează Episcopia Bucovinei cu sediul la Cernăuți, sub conducerea lui Dosoftei Herescu. Următoarea etapă din administrarea austriacă a reprezentat-o secularizarea averilor mănăstirești, care s-a realizat prin păstrarea mănăstirilor Putna, Sucevița și Dragomirești cu câte douăzeci și cinci de călugări, moșiile episcopale și mănăstirești au trecut în administrația statului, iar din venitul acestora s-a creat fondul bisericesc al Bucovinei pentru întreținerea episcopului, Consistoriului, clerului, bisericilor, mănăstirilor și școlilor. Una dintre consecințele secularizării prezentate de Nistor a fost emigrarea populației către Moldova, care a urmat exemplul călugărilor cărora li s-au desființat mănăstirile și care au trecut granița către est, ducând cu ei toate bunurile pe care au putut să le transporte.

În anul 1786, 5 ani mai târziu, Bucovina a fost introdusă în administrația Galiției, fapt care a determinat o emigrare a multor boieri români la Iași, împreună cu averile lor. Cel mai important reprezentant al acestei clase care a rămas în Bucovina a fost baronul Vasile Balș, alături de familia Hurmuzachi. Din fericire, în scurt timp teritoriul a fost despărțit de Galiția, a primit o *tabulă a țării* proprie și o instanță de judecată proprie. La începutul anilor 1800 reforma agrară și împrăștierea țăranilor a generat migrarea oamenilor din unele zone în altele și chiar în Moldova, din cauza abuzurilor făcute de arendașii moșiilor, a războiului ruso – austro – turc care îi obliga să se înroleze, a școlilor cu predare doar în limba germană și a foametei pe care o suferea uni dintre ei.

În plan școlar și cultural, la începutul secolului XIX se făceau eforturi pentru a introduce predarea în limba română, s-au scos reviste, cărți și s-au organizat manifestări românești, cum ar fi cea de la Putna, prin care să se contracareze acțiunile de germanizare ale imperiului și pentru a arăta că majoritatea etnică este încă românească. Revoluția pașoptistă a adus și în Bucovina un suflu nou, mai ales aceluia care își doreau obținerea independenței teritoriului și care au luptat pentru acest lucru. Prin urmare, așa cum arată și istoricul Ion Nistor, „Prin noua Constituție, Bucovina fu declarată țară de coroană ereditară cu titlul de Ducat – Herzogtum – și primi prin patenta imperială din 29 septembrie 1850 un statut de autonomie provincială, dimpreună cu un regulament pentru alegerea deputaților în Dietă sau în camera ei legislativă.” (NISTOR, 1991, 102) Treisprezece ani mai târziu, în anul 1863, datorită eforturilor boierului Eudoxiu Hurmuzachi, a studenților și a reprezentanților Dietei Bucovina a primit binecunoscuta stemă. Spiritul revoluționar a ajuns până în interiorul Bisericii, clericii vrând să obțină independența Episcopiei și trecerea sa sub conducerea Mitropoliei Moldovei, încurajați și mai mult de eforturile lui Andrei Șaguna care a reușit să înființeze o Mitropolie ortodoxă în Transilvania.

În ceea ce privește activitatea academică, în această perioadă s-au înființat școli cu predare în limba română, o bibliotecă românească la Cernăuți, a apărut Societatea pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina și Foaia Societății și s-au jucat piese de teatru în limba română pe scena teatrului din Cernăuți. Toate acestea arată că majoritatea românească a reușit să se impună în fața minorității germane sau rutenă și să se opună procesului de asimilare pe care Imperiul Habsburgic a intenționat să îl desfășoare. Noua constituție austriacă din a doua jumătate a secolului XIX a permis fiecărei confesiuni religioase să se manifeste public și în mod liber, iar predarea în școli să se facă în limba română ceea ce a condus la o diminuare a conflictelor dintre etnii și la o

mai mare libertate confesională a bucovinenilor, cu toate că greco – catolicii încă făceau eforturi de a-i converti pe români.

La sfârșitul secolului XIX dinamica politică și socială a luat avânt pe fondul celebrării a 100 de ani de la anexarea Bucovinei, a arestării membrilor constitutivi ai societății Arboroasa și a schimbărilor de regim din Austria care au dus la dizolvarea Dietei și la o încercare de instaurare a limbii și a culturii germane în teritoriu. Acest demers a eșuat, Dieta s-a reorganizat cu reprezentare majoritar românească, cultura română a fost sprijinită prin organizarea mai multor biblioteci, a Clubului Român de la Suceava și prin tinerii intelectuali care, crescând în filosofia Junimii, a făcut eforturi susținute pentru consolidarea majorității etnice românești, pentru religia ortodoxă și pentru cultura românească.

Dificultățile economice, agricultura slab dezvoltată, absența industriei din zonă, imposibilitatea românilor de a avea acces la meșteșugurile cu un profit mai mare, care erau coordonate de către germani sau maghiari și mâna de lucru ieftină din Galiția a produs un fenomen de emigrare a țăranilor către Moldova dar și peste ocean, în America. O altă cauză importantă a fost înființarea Partidului Țărănesc – Democrat care a fost luat în stăpânire de către ruteni, cei care au avut cea mai ferventă atitudine împotriva românilor și care au încercat desnaționalizarea românilor, au sprijinit alipirea Bucovinei la Galiția și au elaborat o serie de politici revendicative nefondate asupra populației autohtone. Un alt grup minoritar care a încercat să își abroge o serie de libertăți în detrimentul românilor au fost ucrainenii care intenționau să obțină o zonă independentă cu o Dietă a lor. Datele din tabelul de mai jos, însă, demonstrează imposibilitatea acestui fapt, în principal deoarece comunitatea lor nu era suficient de mare pentru a emite astfel de cereri.

Tabelul nr. 2. Situația etnică a Bucovinei între anii 1774 – 1910 (NISTOR, 1991, 312)

Anul	Populația Bucovinei	Români	Procent	Ucrainenii	Procent	Germani, polonezi, maghiari, armeni etc.	Procent
1774	71.750	52.750	73,5%	15.000	20,9%	4000	5,6%
1779	116.926	87.811	75,0%	21.111	18,0%	8000	7,0%
1786	135.491	91.823	67,8%	31.671	23,4%	12.000	8,8%
1800	192.830	150.000	77,8%	48.481 (25,1%)			
1848	377.571	209.293	62,0%	108.907	32,3%	59.381	5,7%
1851	378.536	184.718	48,8%	142.682	37,7%	51.136	13,5%
1861	456.920	202.655	44,3%	170.983	37,4%	83.282	18,2%
1869	511.964	207.000	40,4%	186.000	36,3%	118.364	23,3%
1880	568.453	190.005	33,4%	239.690	42,1%	139.758	23,5%
1890	642.495	208.301	32,4%	268.367	41,8%	165.827	25,8%
1900	730.195	229.018	31,4%	297.798	40,8%	203.379	27,8%
1910	794.942	273.254	34,4%	305.101	38,4%	216.474	27,2%

Din tabel reiese că începând cu anul 1851 românii din Bucovina au rămas în minoritate timp de șasezeci de ani, aflându-se pe o curbă descendentă până în anul 1910 când s-a înregistrat o ușoară creștere a procentului românilor și o descreștere a procentului ucrainenilor și a celorlalte etnii. Acesta este motivul care a determinat conflictele, la nivel administrativ, dar și individual între români și celelalte etnii și încercările studenților și a intelectualității din Bucovina, dar și din Moldova de a încuraja manifestarea românismului și de a-i susține pe bucovineni în opoziția față de procesul de germanizare al austriecilor sau de rusificare al ucrainenilor și rutenilor.

Realitatea etnică din teritoriu s-a aflat în strânsă legătură cu cea religioasă, Ion Nistor aratând acest lucru.

Tabelul nr. 3. Populația Bucovinei la 1910 după confesiuni (NISTOR, 1991, 314)

Numele județului	Ortodocși-orientali (gr.or)	Armeno-orientali	Lipoveni-orientali	Romano-catolici	Greco-catolici (uniti)	Armeno-catolici	Catolici vechi	Evangelici (augusb)	Evangelici (Elveț)	Diferite secte	Israeliti	Mahomedan	Fără confesiune	Sumă
Cernăuți (urb.)	20 615	31	84	23 474	9 588	311	14	4 294	75	2	28 673	2	25	87 128
Boian	11 739	1	4	1 355	1 143	-	-	30	1	-	2 357	-	1	16 531
Cernăuți (rur)	39 900	-	-	2 260	403	1	-	198	-	-	1 401	-	-	44 163
Sadagura	30 449	-	4	3 269	2 271	28	-	45	-	-	7 156	-	-	43 222
Coțmani	38 505	2	-	1 964	716	45	-	45	19	-	6 079	-	-	60 593
Zastavna	43 164	-	-	1 684	2 143	34	-	44	5	-	4 189	-	-	51 263
Văjcăuți	18 095	2	-	1 537	372	104	-	19	-	-	3 160	-	-	23 289
Vijnița	40 582	3	353	1 873	1 601	36	-	590	18	-	8 740	-	1	40 908
Stănești	16 207	-	-	349	112	5	-	138	-	-	2 190	-	1	19 001
Gura Putilei	12 403	1	-	141	325	2	-	16	-	-	1 477	-	-	14 632
Storojineț	48 999	-	38	9 058	1 948	6	-	676	-	-	5 112	-	5	65 604
Siret	42 377	-	2 087	12 376	1 782	9	-	1 851	-	-	9 442	-	10	91 018
Rădăuți	55 647	14	50	13 128	605	13	-	3 392	353	-	7 754	-	18	80 974
Seletin	6 702	6	2	972	560	8	-	106	-	-	1 688	-	-	10 044
Solca	20 603	16	-	4 641	1 068	-	-	280	-	-	949	-	-	27 557
Suceava	51 470	228	560	5 278	1 026	41	-	1 602	7	-	6 614	-	-	66 827
Gura Humorului	22 067	29	17	6 389	90	2	-	2 463	5	-	2 776	-	-	33 838
Stulpicani	6 923	2	3	2 290	117	-	-	86	-	-	609	-	-	10 030
Șimpușung	24 565	2	30	4 248	465	5	-	2 132	-	-	3 545	6	1	35 034
Vatra Dornei	8 994	5	-	2 379	172	9	-	2 038	1	-	1 925	-	-	15 529
Total	547 603 (68,4%)	341 (0,04%)	3 232 (0,40%)	98 565 (12,3%)	26 182 (3,3%)	657 (0,08%)	14 (< 0,01%)	20 029 (2,5%)	484 (0,06%)	2 (< 0,01%)	102 919 (12,8%)	8 (< 0,01%)	52 (< 0,01%)	800 898 (100%)

Din tabel se poate observa cu ușurință o serie de fenomene în dinamica religioasă a teritoriului. Cu toate că românii au fost minoritari pentru aproape 6 decenii, religia ortodoxă a rămas în procent majoritar de-a lungul timpului, cei mai mulți dintre ei aflându-se în Rădăuți și Suceava, 2 dintre cele mai mari județe ale provinciei, cu cele mai multe mănăstiri în jur, fapt care a contribuit la acest fenomen.

În ceea ce privește confesiunile minoritare, cea mai reprezentativă dintre ele este cea evreiască, concentrată în județele Cernăuți urban, Siret și Vijnița. La o mică diferență în spatele său se află comunitatea romano – catolică cea mai numeroasă dintre ele fiind în județele: Cernăuți urban, Rădăuți și Siret. Toate aceste confesiuni însumează un procent de 93,5%, restul de 6,5% fiind compus din: greco – catolici majoritari în Cernăuți urban, Sadagura și Zastavna, evanghelici majoritari în județele Cernăuți urban, Rădăuți și Siret, lipoveni orientali concentrați în Siret, Suceava și Vijnița, evanghelici elvețieni așezați în special în Rădăuți, Cernăuți urban și Coțmani și armeno – orientali preponderenți în Suceava, Cernăuți urban și Gura Humorului. Această distribuție este explicată și prin dimensiunea județelor. Cel mai mare dintre acestea este Siret, apoi Cernăuți urban și Rădăuți. La polul opus, județele cu cea mai mică populație sunt Stulpicani, Seletin și Gura Putilei.

Încă de la începutul Primului Război Mondial Cernăuțiul a fost ocupat de ruși, care au înaintat până la Pasul Mestecăniș și s-au dat numeroase lupte între români și ruși până la sfârșitul războiului. După unirea cu România din anul 1918 s-a produs o revitalizare a spiritului românesc și au fost sonstruite o serie de instituții românești, s-au refăcut școli și tribunale și situația românilor se îmbunătățise în mod semnificativ. Prin urmare, dinamica etnică la recensământul din anul 1930 s-a schimbat. Așa cum arată și Ion Nistor se apropiau de un procent majoritar în zonă, celelalte etnii aflându-se pe o curbă descendentă. Prin urmare, multiculturalismul zonei era în descreștere, iar românii câștigau mai mult teren pentru lupta de a fi stăpâni în locul în care s-au născut.

**Tabelul nr. 4. Populația celor cinci județe bucovinene după recensământul din 1930
(NISTOR, 1991, 416)**

Județul	Români	Unguri	Germani	Ceho- lovaci	Ruși	Ruteni- ucrainieni	Bulgari	Sârbo- croați	Evrei	Turci	Țigani	Poloni și Alții
Cernăuți	78 589	610	19 586	315	3 295	136 380	92	38	51 247	35	112	15 895
Ștoroșineț	57 595	62	8 990	165	1 582	77 382	8	9	15 322	3	287	8 489
Șădăuți	89 002	10 291	17 857	86	1 429	13 916	8	1	11 508	8	352	16 323
Șuceava	96 401	813	9 991	57	1 163	2 090	24	6	6 677	-	606	3 499
Câmpulung	58 104	105	19 109	48	482	6 362	1	9	7 738	3	807	2 048
Bucovina total)	379 691	11 881	75 533	671	7 948	236 130	133	63	92 492	49	2 164	46 254
%	41,01	1,4	8,8	-	0,9	27,7	-	-	10,81	-	0,3	5,4

Despre situația din anul 1930 și istoricul Nicolae Ciachir afirmă: „... pe teritoriul Bucovinei există biserici, monumente, locuri scumpe legate de istoria popoarelor ucrainian, german, poponez, evreu și chiar o mănăstire armenescă (Hadehgadar) construită în 1512. (...) Nu trebuie să uităm că, în orașe, românii trăiau alături de celelalte naționalități; existau și sate mixte, mai ales româno – rutene, dar și căsătorii miste.” (CIACHIR, 1993, 115) Mențiunea istoricului arată clar faptul că starea de conflict dintre reprezentanții unor etnii nu este generalizată întregii situații de facto a regiunii. Într-o zonă cu un grad ridicat de multiculturalitate, libertatea manifestării religioase era asigurată și este dovedită prin existența mănăstirilor pentru fiecare cult religios, independent de statutul său majoritar sau minoritar.

Din păcate, la 27 iunie 1940 România a pierdut definitiv o parte din Bucovina alături de Basarabia, teritoriul fiind trunchiat, iar o parte dintre români refugiindu-se către sud, în Bucovina sau Moldova. Tot Nicolae Ciachir arată că un raport al țării din data de 1 ianuarie 1941, după pierderile suferite, dintr-un total de 13.280.000 de locuitori, 85,7% dintre ei sunt români, 4% - unguri, 4% - germani, 2,1% - evrei, 0,6% - ruși și ruteni, 0,1% - bulgari și 3,4% - alte naționalități. Pierderea acelei părți din teritoriu a reorganizat grupurile etnice minoritare și majoritare, dând elementului de multiculturalitate o nouă dimensiune.

Bibliografie

- ANDREESCU, Gabriel, *Schimbări în harta etnică a României*, Cluj – Napoca, Centrul de Resurse pentru Diversitate Culturală, 2005.
- BLUM, Laurence, *Antiracism, Multiculturalism, and Interracial Community: Three Educational Values for a Multicultural Society*, University of Massachusetts, Boston, 1992, pp. 1-21.
- BLOEMRAAD, Irene, *Unity in Diversity? Bridging Models of Multiculturalism and Imigrant Integration*, *Bu Bois Review*, 2007, doi: 10.1017, pp. 317 – 336.
- CIACHIR, Nicolae, *Din istoria Bucovinei*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1993.
- NISTOR, Ion, *Istoria Bucovinei*, București, Editura Humanitas, 1991.
- PRISACARU, Ana Maria, *Configurația antroponimiei românești din Bucovina habsburgică (actualele teritorii românești)*, în *Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza”*, vol. LVIII, p. 209-221, 2012.

